

243

FOLLO TINGRETT**DOM**

Avsagt: 22.01.2010 i Follo tingrett, Ski
Saksnr.: 09-060834TVI-FOLL
Dommer: Tingrettsdommer Anne C. Buer
Saken gjelder: Krenkelse av opphavsrettigheter. Erstatning og oppreisning

Torgeir Aune
Dia Vision AS

Advokat Geir Johansen Kruge
Advokat Geir Johansen Kruge

mot

Hammerfest Strøm AS

Advokat Jørgen Stang Heffermehl

DOM

I Saken gjelder

Saken gjelder spørsmål om 3D animasjonsfilmer om installasjonsprosessen for tidevannsmølle, stillbilder og illustrasjon av tidevannsmølle produsert i forbindelse med teknologiutvikling av tidevannskraftverk som energikilde som ble laget av Torgeir Aune i 2002/2003, tilfredsstillende kravene til åndsverk etter åndsverksloven § 1 slik at Torgeir Aune ved sitt selskap Dia Visjon AS har opphavsrett til materialet og videre spørsmål om erstatning og oppreisning etter åndsverksloven § 55 for rettstridig bruk av materialet av Hammerfest Strøm AS ved utvikling av tidevannskraftverk jf åndsverksloven § 2 og manglende kreditering etter åndsverksloven § 3.

Saken reiser videre spørsmål om rettighetsoverdragelse og spørsmål om en rett til å endre åndsverkene stilltiende er godtatt av opphavsmannen. Det er også reist spørsmål om Hammerfest Strøm AS er erstatningsansvarlig ovenfor en innleid konsulent idet det er hevdet at Hammerfest Strøm AS verken har arbeidsgiveransvar eller organansvar for konsulenten.

Det er også i saken uenighet om erstatningsbeløpets størrelse utmålt som et som et vederlagskrav samtidig som det er bestridt at vilkårene for oppreisningskrav etter åndsverksloven § 55 første ledd annet punktum er oppfylt.

II Framstilling av saken

Torgeir Aune er utdannet offset grafiker og fotograf. I desember 1980 stiftet han selskapet Dia Vision AS og betjente sine kunder via dette selskapet. Gjennom Via Vision AS produserte Torgeir Aune fotografi- og tjenesteproduksjon for ulike medier, audio visuelle tjenester, markedmateriell med mer særlig for kunder innen næringslivet. Produksjonen innbefattet fra enkle PowerPoint presentasjoner til avanserte multivisjon og animasjonsfilmer. Torgeir Aune har også bred erfaring fra markedsføring og PR virksomhet for bedrifter og organisasjoner. Frem til 1992 hadde Torgeir Aune inntil 9 ansatte i firmaet og firmaet ble drevet fra Oslo. I 1992 solgte Torgeir Aune virksomheten i Dia Visjon AS, innmaten, til de ansatte og fortsatte selv selskapet Dia Visjon AS i lokaler i hans bolig i Ytre Enebakk.

Hammerfest Strøm AS er et norsk eid teknologiselskap som ble etablert i 1997. Selskapet utvikler og designer tidevannskraftverk som skal leveres til det kommersielle globale energimarkedet. Etter oppstart arbeidet selskapet i flere år med å utvikle teknologien tidevannsbaserte kraftverk som en fremtidig fornybar energikilde.

I ca 2000 ble Torgeir Aune kontaktet av Hammerfest Strøm AS, ved daglig leder Harald Johansen via informasjonssjef Tore Halvorsen i selskapet ABB. Hammerfest Strøm AS ønsket hjelp i markedsføring av tidevannskraftverk da det var viktig for Hammerfest Strøm AS å få presentert teknologien. Hammerfest Strøm AS hadde videre planer om en presentasjonskonferanse /åpningsseremoni i Hammerfest i 2001 hvor tidevannskraftverk skulle presenteres bla ovenfor potensielle kunder og politikere. Siden Hammerfest Strøm AS på dette tidspunkt ikke hadde installasjoner på tidevannskraftverk var det viktig å få fremstilt teknologien bla ved animasjonsfilmer.

Etter at Hammerfest Strøm AS ved Terje Johansen hadde vært på besøk hos Torgeir Aune i Ytre Enebakk, ble et samarbeid mellom partene drøftet og etablert dog uten at det ble formalisert. Det ble i den forbindelse utarbeidet et utkast til ” Engasjementsavtale” som skulle gjelde i 3 år fra 01.11.2001 og hvor det fremgikk at Torgeir Aune skulle engasjeres som ansvarlig og fungerende leder for Hammerfest Strøm AS markedsføringsbehov. Det ble også av Harald Johansen utarbeidet et notat til styret i Hammerfest Strøm AS datert 05.10.2001 knyttet til markedsføringsstrategi hvor bla følgende fremgår :

Tidekraftprosjektet som en fremtidig *Ny fornybar energikilde* har fått oppmerksomhet ikke bare i Norge, men også i Frankrike, Danmark, England og Færøyene. Dette gjelder både som generell nyhetsformidling, fremtidig samarbeid og potensielle kjøpere av tidekraftanlegg. Prosjektet er gjennom strategisk og riktig markedsføring løftet opp på et nivå i Norge som er nødvendig sett i relasjon til fasen prosjektet er inne i, offentlige myndigheter, industriene og investorer. I fortsettelsen er det viktig å holde nivået ved like, utvikle det videre frem mot kommersialisering med samtidig ikke spenne buen for høyt i forhold til risiko og fase prosjektet befinner seg i. I tillegg til å opprettholde og viddeutvikle kunnskapen om prosjektet i Norge kommer tre nye viktige funksjoner inn. Disse er :

- Riktig markedsføring av tidekraftprosjektet i de land som det er aktuell å installere et tidekraftanlegg.
- Bevisstgjøre prosjektet i det internasjonale forskningsmiljøene og andre relevante interesseorganisasjoner.
- Relatere prosjektet mot det europeiske forvaltningsregime innen energiflyt og gi forståelse for rammebetingelser ovenfor nåværende og fremtidige offentlige og private samarbeidspartnere.

Markedsføringsstrategien bør ta utgangspunkt i Hammerfest Strøm`s visjon/forretningsidé og ut fra disse definere *målgrupper* og *strategiske mål*. Målgrupper er de i verden som er potensielle kjøpere av tidekraftanlegg og strategiske mål er kapitalisering på investert kapital.

Det er viktig at Hammerfest Strøm AS med sterke og aktive eiere synliggjør egne resurser og integritet gjennom egen markedsføring og trekker veksler på den uvurderlige internasjonale resurs eierne er i besittelse av. Videre er markedsføringsarbeidet og bevisstgjøring av dette riktig å etablere nå for å gi selskapet et verktøy for å evaluere resultatene mot definerte mål. Hammerfest Strøm AS har opprettet et godt og nært samarbeid med selskapet Davision AS i markedsføringsarbeidet. Dette samarbeidet ønsker selskapet å videreføre til å gjelde

strategisk markedsføring sett i relasjon til definerte mål og målgrupper frem mot kommersialisering i år 2004.

Noe engasjementsavtale ble ikke inngått mellom partene i tråd med utkastet. Det er ingen uenighet om at Torgeir Aune arbeidet som konsulent og mottok en konsulent honorar på kr. 15.000,- pr uke. Noen skriftlig konsulentavtale foreligger ikke. Det er videre heller ingen uenighet om at i forbindelse med at Torgeir Aune skulle utføre større oppdrag for Hammerfest Strøm AS ble det inngått særskilt avtale mellom partene og at dette arbeidet særskilt ble honorert i tillegg til konsulenthonoraret.

I forbindelse med den tiltenkte åpningsseremonien i Hammerfest fikk Torgeir Aune bla i oppdrag å produsere animasjonsfilm. En slik animasjonsfilm i fire sekvenser med en tidevannsmølle som monopod ble produsert, fakturert av selskapet Dia Visjon 16.02.2001 og betalt av Hammerfest Strøm AS. Imidlertid ble den tiltenkte åpningsseremonien i Hammerfest stadig utsatt senest til våren 2003.

Animasjonsfilmen med sine sekvenser måtte videreutvikles og bearbeides. Samtidig ble det satt i gang arbeid med å utarbeide en prototyp på undervannsmølle som ca sommeren 2002 ble montert ved Liaan verft i Ålesund.

Torgeir Aune arbeidet videre med en "presentasjonsfilm" for Hammerfest Strøm AS som skulle presenteres på åpningsseremonien. I denne presentasjonsfilmen skulle bla inngå animasjonsfilm. Tidligere produsert animasjonsfilm måtte som følge av dette revideres i det animasjonen måtte være i tråd med prototyp undervannsmølle med tripod. Det ble mellom partene ikke inngått noen skriftlig avtale i forhold til presentasjonsfilmen.

Høsten 2002 kom Hammerfest Strøm AS i en vanskelig økonomisk situasjon og engasjerte bla Morgan Dialog AS v/ Arvid Corneliusen i et arbeid med restrukturering av gjelden i Hammerfest Strøm AS.

Den 26.02 2003 gav Hammerfest Strøm AS stoppordre ovenfor Torgeir Aune i forhold til hans oppdrag for Hammerfest Strøm AS. Stoppordren har følgende innhold:

Hei Torgeir.

All aktivitet fra Dia Visjon for Hammerfest Strøm as må stopps inntil videre.

Jeg har tidligere sagt at det kun skulle arbeides med presentasjonsvideoen og ikke noe annet.

Da kostnadene, ref ditt kostnadsestimat, ikke stemmer med det jeg fikk inntrykk av da vi snakket sammen om det opprinnelige oppsettet og alternativ løsning må denne også stoppes.

Mitt alternativ til ovennevnte er at du gjennomfører presentasjonen, og kun denne, uten å fakturere Hammerfest Strøm as for ditt arbeid. Dette sier jeg fordi du tidligere har fått godt betalt for den perioden du har vært engasjert av oss, og med tanke på fortsettelsen etter at prototypen er installert.

Stoppordren ble besvart av Torgeir Aune i brev av 28.02.2003 hvor han bla skrev følgende :

 Noen presentasjonsvideo slik den er påbegynt har jeg ikke mulighet for å gjøre ferdig for egen regning. På den annen side ønsker jeg ikke at du skal stå uten hjelpemidler under åpningen. Jeg foreslår derfor å lage en PowerPoint med noe følgemusikk, som du styrer sammen med egne kommentarer. Dette blir i så fall en personlig greie som ikke skal knyttes til tidligere betaling eller fremtidig engasjement.
 Hva som skjer etter prototypen står du så helt fritt og avgjøre.

 Brevet ble ikke besvart av Hammerfest Strøm AS.

Den 26.05.2003 sendte Dia Visjon AS ved Torgeir Aune en ny henvendelse til Hammerfest Strøm AS med følgende innhold:

Harald Johansen

Oversender vedlagt arbeidskopi DVD av filmprosjektet.

Som du vil se har jeg endret konseptet fra " presentasjons promo" til " fakta dokumentar".

Dette er gjort på henblikk på distribusjon til TV, - *Fakta på lørdag* og lignende, nasjonalt og internasjonalt.

Av denne grunn er det også gjort forarbeid for en engelsk versjon.

Det som selvfølgelig mangler, er kommentarer(voice over), som knytter innslagene sammen til en helhet og introduserer problemstillinger og opplysninger.

Lydlegging er ikke slutført.

se derfor også bort fra usynk lyd/bilde.

I tillegg så er sluttsekvensen med installering, selvfølgelig heller ikke med.

Jeg oversender dette for å få tilbakemelding,

- om i vilken grad selskapet ser seg tjent med at produksjonen blir slutført.

Samtidig må jeg gjøre oppmerksom på at produksjonen nå opptar så stor del av min lagerkapasitet at jeg ganske snart må vurdere sluttstrek og sletting av arbeidsfiler.

Dette vil i så fall øke omkostningene ved eventuell gjenopptak av prosjektet.

Noen tilbakemelding ble ikke gitt av Hammerfest Strøm AS. Hammerfest Strøm AS ved Harald Johansen har oppgitt at DVD med animasjonsfilmene ble lagt i selskapets arkiv.

Det var deretter noe muntlig kontakt mellom partene inntil Dia Vision AS ved Torgeir Aune ved brev av 21.09.2003 rettet ny henvendelse til Hammerfest Strøm AS hvor det fremgikk at Torgeir Aune så det nødvendig at, dersom Hammerfest Strøm AS skulle benytte hans produksjon, måtte de komme frem til en avtale som sikret bruk i henhold til åndsverkloven. Noe som ble presisert gjaldt 3D animasjonene, video – på nivå som fremkom på oversendte arbeidskopi og høyoppløselig bilder basert på de nye animasjonene.

Brevet ble ikke besvart av Hammerfest Strøm AS.

Først ved brev av 28.02.2008 rettet Torgeir Aune ny henvendelse til Hammerfest Strøm AS hvor det bla særlig ble pekt på følgende:

--

I brev av 21.09.03, dvs mer enn et halvt år etter siste faktura, og noen dager etter at jeg ad omveier fikk fortalt at anlegget var startet opp, presiserer jeg at krediterte stillbilder, samt oversendte arbeidskopi av 3 D- videoanimasjon og annet video redigeringsarbeid er produsert for Dia Visions egen regning og risiko.

Jeg oppfordret i samme brev Hammerfest Strøm om å gå i forhandlinger om avtale for bruk av dette materialet. All bruk ville i motsatt fall være i strid med – mellom annet lov om opphavsrett, noe som for videoenes del også klart fremkommer i tekstplakat. Slik avtale ble aldri utferdiget.

Jeg har nå brakt på det rene at dette materialet har vært brukt av Hammerfest Strøm i selskapets markedsføring og salgsarbeid.

For å komme frem til en, for begge parter minnelig ordning, vil jeg be om velvillig tilbakemelding på dette brev.

Det var deretter brevveksling mellom partenes prosessfullmektiger frem til mars 2009 uten at det ble oppnådd enighet i saken.

III Saksanlegget

På vegne av Torgeir Aune og Dia Vision AS reiste advokat Geir J. Kruge sak ved stevning datert 14.04.2009 til Follo tingrett mot Hammerfest Strøm AS med krav om erstatning til Torgeir Aune og Dia Vision AS fastsatt etter rettens skjønn og opppreisning til Torgeir Aune fastsatt etter rettens skjønn samt tilkjennelse av sakskostnader.

På vegne av Hammerfest Strøm AS innga advokat Jørgen Stang Heffermehl tilsvare i saken den 19.05.2009 hvor det ble nedlagt påstand om frifinnelse og tilkjennelse av sakskostnader.

Det ble avholdt planleggingsmøte 12.06.2009 som fjernmøte jf tvisteloven § 9-4. Det er ikke avholdt rettsmekling i saken.

Hovedforhandling i saken ble berammet for avholdelse 03. og 04. 09.2009, men etter felles prosesskriv fra partenes prosessfullmektiger med begjæring om omberømmelse av hovedforhandling, jf tvisteloven § 16-3 ble avholdelse av hovedforhandling omberømmet til 12.01.- 14.01.2010.

Partenes prosessfullmektiger har videre inngitt prosesskriv i saken samt sluttinnlegg forut for hovedforhandling.

Hovedforhandling ble avholdt i tingrettens lokaler i Vestvegen 22 i Ski den 12.01, 13.01 og 14.01 2010. Torgeir Aune møtte på vegne av seg selv og sitt firma Dia Vision AS sammen med sin prosessfullmektig advokat Geir J. Kruge. I tillegg møtte advokatfullmektig Ketil Ramberg sammen med advokat Kruge. For saksøkte Hammerfest Strøm AS møtte Harald Johansen sammen med Hammerfest Strøm AS sin prosessfullmektig advokat Jørgen Stang Heffermehl og rettslig medhjelper advokatfullmektig Tonje Drevland. Det ble avgitt partsforklaring av Torgeir Aune og Harald Johansen. I tillegg ble det avhørt 3 vitner herunder et vitneavhør ved fjernavhør og foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

IV Partenes påstander og påstandsgrunnlag

Saksøkerne, Torgeir Aune og Dia Vision AS påstand og påstandsgrunnlag

Torgeir Aune og Dia Vision AS har nedlagt slik påstand

1. Hammerfest Strøm AS v/ styrets leder dømmes til å betale erstatning til Torgeir Aune og Dia Vision AS v/ styrets leder fastsatte etter rettens skjønn.
2. Hammerfest strøm AS v/ styrets leder dømmes til å betale oppreisning til Torgeir Aune fastsatt etter rettens skjønn.
3. Hammerfest Strøm AS v/ styrets leder dømmes til å betale saksomkostninger til Torgeir Aune og Dia Vision AS v/styrets leder.

Som grunnlag for sine påstander har Torgeir Aune og Dia Vision AS anført *følgende* :

Saken gjelder spørsmål om krenkelse av opphavsrettigheter til Aunes åndsverk som består av animasjonsfilmer og stillbilder. Når det gjelder rettighetsstrukturen og rådighetshåndtering vises til Rognstad "Opphavsretten" side 129 som er vitalt og sentralt for å forstå det opphavsrettslige vern. En tilgang til åndsverk gir ingen opphavsrett. Det kan ikke utledes en generell rett til åndsverk at man har hatt tilgang til animasjonsfilmene og stillbilder.

Det foreligger i saken ingen avtale om overdragelse av retten til å råde over åndsverkene, med unntak for " illustrasjonen Teknologeutvikling"(strippet propell) hvor det ble inngått en internettavtale inngått i mars 2001.

Det foreligger heller ingen betaling for de omstridte åndsverkene som kunne dannet et avtalerettslig plattform for retten til å råde over åndsverkene.

Etter åndsverkloven § 2 har opphavsmannen enerett til å råde over verket ved å fremstille eksemplarer av det og ved å gjøre det tilgjengelig for allmennheten i opprinnelig eller endret skikkelse. Denne eneretten har en negativ og en positiv side, nemlig retten til å forby andre å råde over verket uten opphavsmannens samtykke, den negative side og retten til selv å råde over verket, den positive siden. Opphavsmannens enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten følger av åndsverkloven § 2 tredje ledd, spredningsretten. Det er også en selvstendig krenkelse av spredningsretten om en person som av opphavsmannen er betrodd et eksemplar av verket overlater eksemplaret til utenforstående jf Rognstad " opphavsretten" side 139-141.

Det følger av åndsverkloven § 39 at retten til å råde over åndsverk kan overdras. Utgangspunktet er da at innholdet i avtalen om overdragelse fastlegges etter alminnelige avtalerettslige tolkningsregler. På opphavsrettens område finnes imidlertid en generell tolkningsregel i åndsverkloven § 39 a, som omtales som spesialitetsprinsippet. Bestemmelsen må ses som et uttrykk for et prinsipp om restriktiv tolkning i opphavsmannens favør i tilfelle hvor det er uklart om overdragelse har funnet sted. Særlig viktig er dette prinsipp i denne sak hvor det hevdes at det har funnet sted et totaloverdragelse av rettigheter.

Dokumentasjonen i saken viser at Aune i sin omgang med sine åndsverk har hatt en høy bevisshetsgrad om rettighetsspørsmålet ved fremstilling av sine åndsverk. Der det foreligger faktura for betaling av åndsverk er dette å anse som avtale som gir grunnlag for å konstantere at åndsverket er bestilt og betalt og overdratt til saksøkte. I tillegg har Aune inngått særskilt internettavtale hvor det ble avtalt at det som ble lagt ut på internett siden var Hammerfest Strøm ASs eiendom.

Retten bør imidlertid merke seg at Aune har produsert en omfattende mengde animasjonsfilmer som er benyttet av Hammerfest Strøm AS uten at det foreligger noe avtalerettslig regulering av dette. Det er bemerkelsesverdig og viser ikke annet enn at Aune aldri har ment å overdra sine rettigheter. Dette underbygges også at de brev Aune skrev 26.05.2003 og 21.09.2003 hvor han viser til at det er nødvendig å inngå avtale om bruk i henhold til åndsverkloven. I denne situasjon må spesialitetsprinsippet i åndsverkloven § 39 a komme inn som et rettslig bakteppe jf Rt. 2001/872.

Saksøkte har sent under hovedforhandling fremsatt en anførsel om at animasjonsfilmene ikke er åndsverk etter åndsverkloven § 1 en anførsel som tidligere ikke er fremsatt under saksforberedelse.

Saksøkerne hevder prinsipalt at denne anførsel, påstandsgrunnlag må settes ut av betraktning som for sent fremsatt.

Subsidiært hevder saksøkerne at animasjonsfilmene er åndsverk etter åndsverkloven § 1. Det følger allerede av den legaldefinisjon som finnes i åndsverkloven § 1. Det er her snakk om frembringelse skapt av en utøver, nemlig Aune. Det vises her til hans forklaring om produksjonsprosessen. Via sine DAK tegninger hvor han gjør bruk av tegninger på en "tripod" utvikler han animasjonstegninger og stillbilder. Det kreves i alt 24 stillbilder pr sekund i animasjonsfilmene. Det foreligger her tilstrekkelig verkshøyde for at dette er åndsverk. Det vises til Rt. 1997/199 hvor tekniske tegninger ble vurdert. I vår sak har animasjonsfilmene verkshøyde.

Saksøkte har rettsstridig brukt Aunes åndsverk og det foreligger flere krenkelser i forhold til de ulike frembringelser av åndsverkene.

Illustrasjonen(dok 39/1)" teknologiutvikling" ble av Aune laget til bruk på Hammerfest Strøm AS hjemmeside. Det fremgår av internettavtalen at arbeid i " denne sammenheng og form" er overdratt til Hammerfest Strøm AS. Avtalen innebar ingen generalfullmakt i forhold til rettighetene over illustrasjonen. Det som her var overdratt var en begrenset råderett jf åndsverkloven § 39. Det vises også til spesialitetsprinsippet i åndsverkloven § 39 a som kommer inn her ved fortolkning av avtalen. Denne illustrasjonen er ved en rekke anledninger rettsstridig benyttet av Hammerfest Strøm AS bla ved All Energi messen i 2006 og vært et idébærende ikon i forbindelse med brosjyrer og messemateriell. Illustrasjonen er gjentatte ganger benyttet i strid med avtalen, gjentatte krenkelser etter åndsverkloven § 2. Den krenkede part er Dia Visjon AS idet Aune har overdratt sine rettigheter til sitt eget selskap.

Hammerfest Strøm AS kan heller ikke høres med at de var i god tro, at de mente de hadde rettigheter i det omfang de har benyttet åndsverket. Hammerfest Strøm AS betalte for en spesifikk leveranse nemlig til internettsiden altså en særskilt tillatelse, og det foreligger ingen avtale om en slik ubegrenset bruk.

Det må også vektlegges at Hammerfest Strøm AS med letthet kunne innhentet samtykke dersom de ønsket det.

Aune er krenket i forhold til åndsverkloven § 3 da han ikke er kreditert. En kreditering skal finne sted med mindre det er vanskelig å oppfylle kravet. Gjøres ikke det er det i strid med god skikk. Det vises til Rognstad " opphavsrett" side 199-201.

Animasjonsfilmene er rettsstridig benyttet av Hammerfest Strøm AS og det foreligger krenkelse både etter åndsverkloven § 2 i forhold til Dia Vision og § 3 i forhold til Aune. Animasjonsfilmene er videre klippet og limt og således endret i sin frembringelse av det Aune har frembrakt. Det foreligger ingen avtale om rett til å endre verket jf åndsverkloven § 39 b. Det vises her til Aunes partsforklaring og hans påvisning av at de animasjonene

Hammerfest Strøm AS har brukt er frembrakt på forskjellige stadier i produksjonen til Aune.

Subsidiært hevder saksøkerne at dersom retten finner bevist at råderetten er overdratt ved at Hammerfest Strøm AS har bestilt og betalt for animasjonsfilmene, er det kun råderetten over de animasjonsfilmer som var produsert innen utgangen av 2002 som er overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Animasjonsfilmene er benyttet av Hammerfest Strøm AS på All Energi messen i 2006 og 2007. Presentasjonsfilmen ” The Blue Consept” produsert av Corneliusen på vegne av Hammerfest Strøm AS ble benyttet i 2004-2007 ved innsalg, ovenfor kreditorer og i forbindelse med messer. At Aune i 2002 oversendte en animasjonsfilm til Corneliusen til intern bruk i Statoil gir ikke den råderett over animasjonsfilmene som Hammerfest Strøm AS har benyttet.

Animasjonsfilmene er også benyttet rettsstridig i en ”PowerPoint” presentasjon laget av Bjørn Bekken for Hammerfest Strøm AS og benyttet ved All Energi messen i 2006.

Retten må legge til grunn at dokumentarfilmen ”fakta på lørdag” inneholdende animasjonsfilmer produsert av Aune og oversendt til Hammerfest Strøm AS 26.05.2003 er benyttet av Hammerfest Strøm AS til tross for forklaringen til Harald Johansen. Det vises her til Aunes forklaring og dokumentasjon av filmmaterialet i retten. Animasjonsfilmene er også benyttet i den presentasjonsfilm Bjørn Bekken produserte for Hammerfest Strøm AS til All Energi messen i 2007. Animasjonssekvensen ” Snutten” er også benyttet. Det vises her til Bjørn Bekkens forklaring om at denne lå på Statoils internettside og at han ikke kunne utelukke at han hadde fått denne av Aune. Det er mest sannsynlig at denne animasjonssnutten av Aune er gitt til Bekken som en gest, men råderetten er ikke overdratt i et slik omfang som den er benyttet til Hammerfest Strøm AS.

Illustrasjonen ” Havmiljø” er benyttet i brosjyrer og lignende uten tillatelse.

Saksøkerne krever erstatning etter åndsverkloven § 55 etter alminnelige erstatningsrettslige regler. I tillegg krever Aune oppreisning etter åndsverkloven § 55 første ledd annet pkt. Det vises her til Rognstad ” opphavsrett” side 402-404.

Det foreligger uaktsomhet fra Hammerfest Strøm AS side ved krenkelsene. Det vises her til at Hammerfest Strøm AS for monopod animasjonen betalte kr. 37.000,-. De er videre kjent med den omfattende prosess det er å produsere animasjonsfilmer. Hammerfest Strøm AS var videre kjent med, i dialog med Aune, at det for Aune var viktig med rettighetsproblematikken ved åndsverkene. Forslag til engasjementsavtale inneholdt intet om animasjonsfilmer og Hammerfest Strøm AS måtte være klar over at dette måtte avtales særskilt. De var videre kjent med at oversendelse av stillbilder ikke skapte råderett til

animasjonsfilmene. Hammerfest Strøm AS var også kjent med og forsto hvorfor stillbilder ble oversendt dem nettopp i en prosess om kvalitetssikring som ikke gav dem noen råderett.

Det kan imidlertid her legges til grunn at Hammerfest Strøm AS har opptrådt grovt uaktsomt. Det vises her til Bjørn Bekkens forklaring om at han hentet alt materialet til det han produserte for Hammerfest Strøm AS hos Hammerfest Strøm AS i 2005-2006 og at Hammerfest Strøm AS således utleverte animasjonsfilmene til tross for at de var klar over hva som fremgikk av Aunes brev av 26.05 og 21.09.2003.

I forhold til oppreisningskravet etter åndsverkloven § 55 første ledd annet punktum har Hammerfest Strøm AS opptrådt grovt uaktsomt i forhold til krenkelsen etter åndsverkloven § 3 manglende kreditering i forhold til Aune. Saksøkte har bevist og gjennomgående unnlatt å nevne Aunes navn og dette har skjedd over år og i nye former.

Krav om økonomisk kompensasjon etter åndsverksloven må fastsettes som et vederlagskrav som må bygge på et skjønn. Kostnadsoverslaget hvor det er angitt 375 timer for arbeid med animasjonsfilm med en timepris på kr. 1.200,- kan være en ledesnor ved skjønnsutøvelsen. I rettspraksis har man støtte seg til bransjepraksis jf Rt. 1997/160, RG 1992/359 og RG 2000/1042. I tillegg kommer et vesentlig poeng nemlig prevensjonshensynet jf Rognstad/ Stenvik ” hva er immaterialretten verd ?” side 528. Vederlagskravet bør fastsettes med et likeartet beløp for begge de krenkede. I tillegg kommer et oppreisningskrav fra Aune som skjønsmessig bør settes til kr. 100.000,-.

Saksøkte, Hammerfest Strøm AS påstand og påstandsgrunnlag

Hammerfest Strøm AS har nedlagt slik påstand

1. Hammerfest Strøm AS frifinnes
2. Torgeir Aune og Dia Vision AS v/ styrets leder dømmes in solidum til å betale sakens omkostninger til Hammerfest Strøm AS, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

Som grunnlag for sine påstander har Hammerfest Strøm AS anført *følgende* :

De animasjoner og illustrasjoner saken gjelder er ikke åndsverk etter åndsverksloven § 1. Dette er ingen ny anførsel slik saksøker hevder. Det vises her til tilsvaret hvor det ble anført at Hammerfest Strøm AS bruk av animasjonene er rettsmessig. Det vises også til innledningsforedraget hvor det ble hevdet at animasjonene ikke var åndsverk.

Det er klart at animasjonene ikke er åndsverk. Åndsverksloven gir ingen definisjon av hva åndsverk er eller en definisjon av åndsverksbegrepet. Det vises imidlertid til Ot.prp. nr 26 (1959-1960) om lov om opphavsrett til åndsverk side 12 hvor det fremgår at det må være en frembringelse, det må foreligge en virkelig åndsproduksjon fra opphavsmannens side slik at verket representerer en innsats av skapende åndsarbeid. Videre må det frembrakte være uttrykk for en original og individuelt preget åndsvirksomhet fra opphavsmannens side. Dette er utgangspunktet for den rettspraksis som foreligger i forhold til hva som er åndsverk. Verket må ha en originalt og individuelt preg, altså et krav om verkshøyde.

Animasjonene har ikke et individuelt preg. Dette er tegninger som beveger seg og bare kopierende ikke skapende virksomhet. Kravet om originalitet er heller ikke oppfylt. "Dak tegningene" er bare gjengivelse av tegninger Aune fikk fra Hammerfest Strøm AS som legges i et dataprogram og har som formål å lage noe som mest mulig ligner på en virkelig konstruksjon. Det vises til "Opphavsrett" av Rognstad(2009) side 83 om vektlegging av risikoen for dobbeltfrembringelse, at en frembringelse har verkshøyde dersom det er usannsynlig at en annen opphavsmann ville ha frembrakt et identisk verk. Det vises også til valgfrihetssynspunktet jf Rognstad side 84 jf Rt. 2007/1329(Huldra i Kjosfossen)

Animasjonene har ingen spesielle særtrekk og selv om både sjøanemoner og spekkhoggere er lagt inn i animasjonene er kravet til originalitet ikke oppfylt. Det vises også til Rt. 1997/199 hvor tekniske tegninger ikke ble gitt beskyttelse etter åndsverksloven § 1.

Uansett hevdes det at dersom retten finner at animasjonene er åndsverk er opphavsrettsvernet svakt fordi verkshøyden er i det nedre skikt.

Dersom retten finner at animasjonene er åndsverk som har opphavsrettslig vern, hevder saksøkte at opphavsmannen har overdratt sin rett til å råde over animasjonene jf åndsverksloven § 39. Det anføres videre at det er avtalt implisitt eller stilltiende godtatt av opphavsmannen at saksøkte har fått rett til å endre animasjonene og at dette ble gjort sammen med overdragelse av råderetten over animasjonene. Det vises her til åndsverksloven § 39 h som er en bestemmelse som indikerer at man bør ha en slik rett til en slik endring slik at animasjonene fungerer i forhold til sitt formål.

Hammerfest Strøm AS bestilte og fikk i 2001 levert animasjoner av monopod. Alt dette arbeidet ble levert under konsulentavtalen saksøker hadde ovenfor saksøkte og/eller etter særskilte bestillinger hvor animasjonene er levert av saksøker og betalt av saksøkte.

Animasjoner ble også bestilt og levert i 2002 av saksøker og betalt av saksøkte. Det var på dette tidspunkt et nært samarbeid mellom Aune og Hammerfest Strøm AS ved Harald Johansen og en uformell bestilling av animasjoner fant sted. Disse animasjoner skulle inngå i en presentasjonsfilm som Aune skulle produsere til en åpningsseremoni Hammerfest Strøm AS skulle ha hvor deres teknologi skulle presenteres. Stillbilder ble

overlevert til Hammerfest Strøm AS og det fremgår ikke av oversendelsen fra saksøker noe om begrensning av bruken av dette materialet. Det er dette materialet som inngår i slutt produktet animasjonsfilmer.

Det vises også til at Hammerfest Strøm AS ved Harald Johansen ved mail av 17.10.2002 oversendte 3D animasjoner til det franske TV- selskap Thalasso. Mailen ble sendt i kopi til Aune uten at han gjorde innsigelse til bruk av animasjonene.

Videre vises til mailutveksling mellom Aune og Arvid Corneliussen i slutten av november 2002 hvor det fremgår at animasjonsfilm ble sendt fra Aune til Corneliussen. Det er uenighet om en eller to animasjonssekvenser ble oversendt, men det sentrale er at det fra Aunes side ikke knyttes betingelser til bruken av animasjonen til tross for at Aune er klar over at animasjonen skal brukes i markedsføringen.

Saksøkte hevder videre at Hammerfest Strøm AS har betalt for animasjonene.

Animasjonene vedrørende monopod som ble levert av Aune i 2001 ble betalt etter faktura datert 16.02.2001, samt ved løpende konsulentonorar Aune mottok. Det er videre betalt for løpende arbeid og produksjon av animasjoner frem til stoppordren 26.02.2003. Det fremgår av budsjettestimater av 25.02.2003 at det er betalt kr.102.000,- for animasjonene jf faktura 3458 hvor det fremgår at det er sendt faktura stor kr. 102.000,- for revidert 3D animasjon. Det er ubestridt at denne faktura er betalt.

Aune har hevdet at faktura 3458 ” revidert 3D animasjon” ikke er betaling for animasjonene som Hammerfest Strøm AS har benyttet, men betaling for revisjon av DAK tegningene på låsemekanismen på Nacellen, noe som stemmer dårlig med teksten i fakturaen. Harald Johansen har forklart at Hammerfest Strøm AS forstod det slik at dette var betaling for animasjonene.

Det må derfor legges til grunn at råderetten over animasjonene er overdratt til Hammerfest Strøm AS ved at de har disponert over animasjonene og betalt for dem.

Hva det er betalt for fremgår også av brev av 27.11.2008 fra advokat Bull som da representerte saksøkerne hvor det fremgår at animasjonsfilmene for det alt vesentlige var ferdig produsert da stoppordren ble gitt. Dette sammenholdt med budsjettestimater av 25.02.2003 og faktura 3458 viser at det er betalt for animasjonene.

Det må videre legges til grunn at Hammerfest Strøm AS som har fått seg overdratt opphavsretten til åndsverket animasjonene også har fått rett til å foreta endringer i åndsverket. En slik avtale er gjort stilltiende. Det vises her til Ot prp nr 26(1959-1960) om lov om opphavsrett til åndsverk side 68.

Det vises for det første til at det i utkast til "engasjementsavtale" ikke ble av Aune tatt forbehold i forhold til den opphavsrettslige stilling til animasjonene. Videre vises til avtalen om internettsiden av 20.03.2001 hvor Aune klart oppga av alt arbeid som legges ut på oppdragsgivers internettside er i denne sammenheng og form oppdragsgivers eiendom. Dette i sammenheng viser at Aune mente at arbeidet på internettsiden var opphavsrettslig beskyttet noe animasjonene ikke var. Det må således legges til grunn at en rett til å foreta endringer i animasjonene var stilltiende overdratt.

Spesialitetsprinsippet har vært sterkt fremhevet av saksøker både i forhold til opphavsmannens personlige forhold til sitt verk og beskyttelse av opphavsmannen som den presumptivt svake part i avtaleforholdet om utnyttelse av åndsverk. Det vises her til Rognstad "opphavsrett" side 345-346. Slik saksøkte ser det er det ikke tvilsomt at den sterke part her er Aune og ikke Harald Johansen i Hammerfest Strøm AS som ikke hadde "peiling" på dette felt.

Subsidiært hevder saksøkte at Aune har samtykket til bruk av enkelte stillbilder levert av Aune 19.07.2004 til Morgan Dialog AS ved Arvid Corneliussen som er brukt i presentasjonsfilmen "The Blue Concept" produsert av Arvid Corneliussen på oppdrag for Hammerfest Strøm AS, en film som bla ble vist på All Energi messen i Aberdeen i Skottland i 2006. Stillbildet/ illustrasjonen "Havmiljø" ble da oversendt til Corneliussen og det fremgikk i mailen fra Aune at denne kunne benyttes ved emisjon/ innsalg. Det er således fra Aune gitt samtykke til benyttelse av "Havmiljø" i generell markedsføring herunder i brosjyrer laget i forbindelse med emisjon og innsalg.

Illustrasjonen "teknologiutvikling/strippet propell" har Aune forklart at han produserte i forbindelse med hans arbeid med hjemmesiden til Hammerfest Strøm AS i 2001, noe som bekreftes av Harald Johansens forklaring. Opphavsrettighetene til denne reguleres av partenes internettavtale av 20.03.2001. Imidlertid ble illustrasjonen anvendt i et bredere omfang både i brosjyrer og plakater og på stands og bla på messe i 2001. Alt dette materialet ble produsert av Aune. Det må derfor legges til grunn at råderetten over illustrasjonen var overdratt til Hammerfest Strøm AS innenfor rammen av bruk av denne til markedsmateriell. Ut over dette er ikke illustrasjonen blitt benyttet av Hammerfest Strøm AS.

Når det gjelder Hammerfest Strøm AS bruk av animasjonsfilmene hevder saksøker at saksøkte dels har brukt animasjonsfilmene fra filmdokumentasjonen kalt "fakta på lørdag" som Aune 26.05.2003 oversendte til Hammerfest Strøm AS og animasjonsfilmer Aune ferdigproduserte i 2003. Dette har Aune forsøkt å sannsynliggjøre ved å sammenligne dette materialet med presentasjonsfilmen "The Blue Concept" produsert av Corneliussen og PowerPoint presentasjonen og presentasjonsfilmen produsert av Bjørn Bekken alt på oppdrag for Hammerfest Strøm AS. Dette må sammenholdes med forklaring fra Harald Johansen om at Hammerfest Strøm AS ikke har benyttet filmen "fakta på lørdag"

produsert av Aune og at denne ble lagt i et arkiv og Bekken og Corneliussens forklaringer om at de ikke har sett denne filmen. Bekken har forklart at han hentet i 2006 en plastpose med materiale hos Hammerfest Strøm AS og at det er dette materialet han benyttet.

Det er saksøker som har bevisbyrden for at Hammerfest Strøm AS har benyttet hans animasjoner produsert i 2003 og animasjoner fra hans " fakta på lørdag" film. Det foreligger ikke bevis for en slik påstand og det foreligger heller ikke bevis for at Hammerfest Strøm AS har foretatt endringer i animasjonene. Retten må således legge til grunn at presentasjonsfilmene og PowerPoint presentasjonen brukt på messe i 2006 og 2007 ikke er brudd på åndsverkslovens bestemmelser fordi det her bare er brukt animasjoner Hammerfest Strøm AS fikk overlevert i 2002 og som de har råderett over.

Når det gjelder opphavsmannens krav på navngivelse etter åndsverksloven § 3 hevder saksøkte at navngivelse er foretatt i den utstrekning god skikk tilsier. Det vises her til Rognstad " Opphavsrett" side 201 hvor det fremgår at dette er en relativ plikt avhengig av situasjonen og muligheten for navngivelse. Det er i forbindelse med produksjon av animasjoner ikke tatt opp av Aune navngivelse og det var heller ikke lagt inn navn på animasjonene. Annet materiell Aune produserte for saksøkte til markedsføring ble heller ikke navngitt av Aune. Saksøker Aune har krevd oppreisning etter åndsverksloven § 55 første ledd annet punktum på grunn at dette rettsbrudd. Det foreligger ingen forsettlig eller grov uaktsom krenkelse fra Hammerfest Strøm AS side. Harald Johansen har forklart at han ikke var kjent med dette. Videre har Hammerfest Strøm AS verken arbeidsgiveransvar eller organansvar for konsulenten Bjørn Bakken og Hammerfest Strøm AS kan således ikke pålegge et oppreisningskrav. Det vises her til Rt. 1995/209 jf LA- 1997-1424.

Erstatning etter åndsverksloven § 55 første ledd første punktum kan kreves etter alminnelige erstatningsregler. Saksøkte hevder at Hammerfest Strøm AS verken har organansvar eller arbeidsgiveransvar for handlinger begått av Bjørn Bekken og at Bjørn Bekken heller ikke kan identifiseres med Hammerfest Strøm AS. Det vises til Nygaard " Skade og ansvar" side 228.

Uansett hevdes at rettspraksis viser et lavt nivå på erstatning og oppreisningskrav jf RG 2001/1151 og RG 1981/493. Det kan ikke legges til grunn et vederlagskrav ut fra de utmålingsprinsipper saksøkerne legger til grunn. Det ble ikke laget en film med de kostnader som fremgår av bilag 10 til stevningen som er fremlagt i 2008. Aune kunne med letthet ha fremlagt et overslag over timer han har brukt for å produsere animasjonene, men noe slikt er ikke fremlagt. Et overslag på kr. 450.000.- er vesentlig for høyt.

Saksøkte krever tilkjent sakskostnader.

V Rettens vurdering

Saksøker i stevningen er Torgeir Aune og hans selskap Dia Vision AS. Det er på det rene at de 3D animasjonsfilmer, stillbilder og illustrasjoner saken gjelder er verk skapt av Torgeir Aune. Imidlertid har Torgeir Aune overdratt sin råderetten over åndsverkene til sitt selskap Dia Vision AS. Torgeir Aune har reist søksmål mot Hammerfest Strøm AS for brudd på manglende kreditering etter åndsverkloven § 3 idet det hevdes at Hammerfest Strøm AS ikke har oppgitt opphavsmannens navn slik god skikk tilsier ved bruk av åndsverkene og som følge av dette rettsbrudd har Torgeir Aune krevd erstatning og oppreisning etter åndsverkloven § 55. Videre har Dia Vision reist søksmål mot Hammerfest Strøm AS for urettmessig bruk av Dia Visions råderett over åndsverkene og har som følge av dette krevd erstatning etter åndsverkloven § 55.

Preklusjon av nytt påstandsgrunnlag

Før retten vurderer om animasjonsfilmene og illustrasjonene har tilstrekkelig verkshøyde for å bli ansett som åndsverk i åndsverklovens forstand, vil retten kort si noe om preklusjonsadgangen i forhold til saksøktes påstand om at animasjonsfilmene og illustrasjonen ikke er åndsverk. Saksøker har prinsipalt hevdet at dette er et nytt påstandsgrunnlag fremsatt i saksøktes prosedyre og som av retten må settes til side.

Tvisteloven § 9-16 begrenser adgangen til å fremsette nytt påstandsgrunnlag etter at saksforberedelsen er avsluttet. Saksforberedelsen avsluttes to uker før hovedforhandling jf tvisteloven § 9-10 første ledd. I samsvar med tvisteloven § 9-10 annet ledd ble partenes prosessfullmektiger pålagt å inngi sluttinnlegg innen avsluttet saksforberedelse, noe som er gjort i nærværende sak. Retten viser til at preklusjonsregelen etter § 9-16 innebærer et regimeskifte og er en betydelig skjerpning av preklusjonsadgangen i forhold til tvistemålsloven. Hovedregelen er altså at en part under hovedforhandling ikke kan foreta endringer mot motpartens protest med mindre et av unntakene i § 9-6 første ledd a-c får anvendelse eller retten etter § 9-16 annet ledd tillater endringen.

Saksøkte har hevdet at det ikke er fremsatt nytt påstandsgrunnlag idet det har vært anført at saksøkte under saksforberedelse har anført at animasjonsfilmene og illustrasjonene ikke er åndsverk etter åndsverkloven. Det er her vist til at saksøkte i tilsvaret anførte at Hammerfest Strøm AS bruk av animasjonene er rettmessig. Slik retten ser det kan det av dette ikke utledes at det fra saksøktes side ble anført at animasjonene ikke var åndsverk. Det vises her til det som anføres i tilsvaret :

Prinsipalt anføres at det ikke foreligger grunnlag for erstatning, i eller utenfor kontraktsforhold, eller oppreisning, idet den bruk Hammerfest Strøm AS har gjort av animasjonene(bilag 1) er rettmessig. Eiendomsretten til animasjonene tilhører Hammerfest

Strøm AS. Animasjonene ble produsert som ledd i oppdrag av Hammerfest Strøm AS, og selskapet har betalt for rettighetene.

De subsidiære anførsler fremsatt i tilsvaret er heller ikke, slik retten ser det, påstandsgrunnlag knyttet til spørsmålet om animasjonen er åndsverk.

Retten viser også til saksøktes sluttinnlegg av 20.08.2009, avgitt i forbindelse med berammet hovedforhandling 03.09.2009 hvor det prinsipalt ble hevdet at opphavsretten til animasjonen var gått over til Hammerfest Strøm AS, subsidiært at saksøkerne hadde samtykket til utnyttelse av animasjonene, at det ikke forelå erstatningsbetingende uaktsomhet, og at kravet var foreldet. Det vises også til prosesskriv i saken hvor det er anført at råderetten er overført til saksøkte etter åndsverkloven § 39 og at det forelå samtykke fra saksøker til bruk av animasjonene. Retten kan heller ikke se at henvisningen i saksøktes prosesskriv av 21.12.2009 til ” at det foreligger etter saksøktes syn verken brudd på åndsverkloven §§ 2, 45 eller andre bestemmelser i loven ovenfor saksøker Dia Vision” heller inneholder et påstandsgrunnlag om at animasjonsfilmene ikke er åndsverk etter åndsverkloven.

Retten viser også til saksøktes sluttinnlegg av 21.12.2009. Som ansvarsgrunnlag er her anført at det ikke foreligger grunnlag for å kreve erstatning i henhold til åndsverkloven § 55, da det ikke foreligger brudd på noen av bestemmelsene i åndsverkloven. Dette ansvarsgrunnlag sammenhold med de prinsipale og subsidiære påstander kan heller ikke forstås som at et av flere påstandsgrunnlag er at animasjonene ikke er åndsverk.

I medhold av tvisteloven § 9-16 første ledd bokstav b) finner retten å kunne gi tillatelse til endringen. Retten finner at saksøker på forsvarlig måte fikk anledning til å ivareta sine interesser etter endringen uten at noen utsettelse var nødvendig. Selv om det er å bebreide saksøkte at dette påstandsgrunnlaget ikke ble påberopt på et tidligere tidspunkt, har saksøker på en forsvarlig måte fått ivaretatt sine interesser i forhold til det endrede påstandsgrunnlaget. Det vises også til tvisteloven § 9-16 annet ledd idet denne sikkerhetsventil her også vil komme inn og retten tillater endring etter nevnte bestemmelse som kan få betydning ved sakskostnadsvurderingen.

Har animasjonsfilmene, stillbildene og illustrasjonene karakter av åndsverk i åndsverklovens forstand ?

Retten finner at animasjonsfilmene og illustrasjonene har karakter av åndsverk i åndsverklovens forstand.

Det vises her til åndsverkloven § 1 første og annet ledd hvor det fremgår at den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket og at med åndsverk forstås i denne lov litterære,

vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte og uttrykksform. Uttrykksformen, ulike typer åndsverk er i loven oppregnet i 13 punkter.

Åndsverklovens regler beskytter animasjonsfilmer og illustrasjoner som åndsverk, og vilkåret er at animasjonsfilmene og illustrasjonen representerer en kunstnerisk eller annen åndelig innsats – en originalitet – som berettiger at det betegnes som åndsverk.

Når det gjelder det rettslige vurderingen vises til merknader i Rt. 2007/1329 hvor det uttales følgende :

Det viktigste utslag av opphavsretten fremgår av § 2 første ledd, som bestemmer:

« Opphavsretten gir innen de grenser som er angitt i denne lov, enerett til å råde over åndsverket ved å fremstille varig eller midlertidig eksemplar av det og ved å gjøre det tilgjengelig for allmennheten, i opprinnelig eller endret skikkelse, i oversettelse eller bearbeidelse, i annen litteratur- eller kunstart eller i annen teknikk. »

For at en frembringelse skal ha karakter av « åndsverk » i åndsverkslovens forstand, må den være resultat av en individuelt preget skapende innsats, og ved denne innsatsen må det være frembrakt noe som fremstår som originalt, jf. Rt-1940-327, Rt-1962-964 og Rt-1997-199. I opphavsrettslig teori er det vanlig å omtale den nedre grense for åndsverksbegrepet som et krav om « verkshøyde », se for eksempel Rognstad, Fragmenter til en lærebok i opphavsrett, Skrift nr. 165 i stensilserien ved Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo, 2004, side 24 ff.

Som veiledende hjelpemidler til å fastlegge den nedre grense for opphavsrettsbegrepet har det i teori og rettspraksis i de andre nordiske land blant annet vært lagt vekt på om det er usannsynlig at en annen opphavsmann ville ha frembrakt et identisk verk, og i hvilken grad den som har frembrakt verket, har stått overfor valgmuligheter, se nærmere Rognstad, op.cit. side 26-27. Disse retningslinjene vil etter min mening kunne bidra med en viss veiledning, men de kan ikke tas for bokstavelig. Det avgjørende er om det ved en individuell skapende innsats er frembrakt noe som fremstår som originalt

Når det gjelder frembringelsen av animasjonsfilmene viser retten til at Torgeir Aune først produserte 3D animasjonsfilm i fire sekvenser av prototypen monopod tidevannsmøllen på installasjonen og driften av tidevannsverk. I forbindelse med at Hammerfest Strøm AS satte i gang produksjon en prototyp av en undervannsmølle for et fremtidig undervannskraftverk måtte animasjonsfilmene revideres i forhold til denne prototypen undervannsmølle med tripod. Disse animasjonsfilmene var tiltenkt skulle inngå i en presentasjonsfilm Torgeir Aune skulle lage til arrangementet åpningsseremonien til Hammerfest Strøm AS. Torgeir Aune har forklart at animasjonsfilmene også måtte videreutvikles ved bla endring av vingeprofil og rotasjon. 3D animasjonsfilmene ble produsert til illustrasjon av bunnstruktur, vindmøllerotasjon, strukturnedsenkning, kable og montering og nedsenkning av nacelle, nedsenkning av selve strukturen med tre ben. Animasjonsfilmene er produsert ved hjelp av DAK tegninger som utvikles til stillbilder. I

animasjonsfilmene er det 24 stillbilder pr sekund og det er i filmene lagt til vannmiljø i form av havbunn, havbunnsliv og lignende slik at animasjonene fremstår i et naturlig havmiljø. 3D animasjonene fremskapes ved utvikling av DAK tegninger ved hjelp av et dataprogram. Det er videre på det rene at Torgeir Aune fikk seg forelagt data ved tekniske tegninger bilder og lignende fra Hammerfest Strøm AS slik at animasjonene ble så virkelighetstro og riktig dimensjonert som mulig. Retten legger videre til grunn at det er et betydelig arbeid som er lagt i DAK tegningene frem til produktet stillbilder foreligger og derfra et betydelig arbeid inntil animasjonsfilmene er et endelig produkt.

3D animasjonsfilmene inneholder filmsekvenser av undervannsmøllen tenkt i fremtidige tidevannskraftverk og tar sikte på å fremstille tidevannkraftverk ved undervannsmølle slik dette ville fremstått dersom tidevannskraftverket var bygget og i produksjon som undervannsmølle i fremstilling av kraft. Fremstillingen i 3D animasjonene fremstår slik retten ser det med tilstrekkelig grad av originalitet og et individuelt preg av åndsvirksomhet fra opphavsmannens side. Selv om 3D animasjonsfilmene er frembrakt ved hjelp av dataprogram finner retten at det er lite sannsynlig at en annen opphavsmann ville kunne ha frembrakt identiske animasjonsfilmer. Retten finner videre at 3D animasjonsfilmene har spesielle særtrekk ved det bakgrunnmaterialet som er produsert av Aune i form av et undervannsmiljø. Det er animasjonsfilmenes totalinntrykk som blir avgjørende. Retten finner at man her står ovenfor noe annet en tekniske tegninger lagt inn i et dataprogram og finner liten veiledning i Rt. 1997/199 som saksøkte bla har vist til. Retten kan heller ikke se at Rt. 2007/1329 gir veiledning for rettens avgjørelse.

Retten finner også at illustrasjonen "teknologit utvikling/strippet propell" produsert for brukt til Hammerfest Strøm AS internettsiden og illustrasjonen/stillbilde Havmiljø omfattes av åndsverkslovens bestemmelser om åndsverk og finner at disse faller i samme kategori som animasjonsfilmene og den drøftelse retten har her foretatt foran.

Retten finner således at animasjonene og illustrasjonene er åndsverk jf åndsverkloven § 1. Det følger videre av opphavsretten at den gir opphavsmannen enerett til å råde over åndsverket jf åndsverkloven § 2.

Er åndsverkene overdratt fra Dia Vision AS til Hammerfest Strøm AS ?

3D animasjonsfilmene

Saksøkte hevder at råderetten over 3D animasjonsfilmene er overdratt til Hammerfest Strøm AS. Det hevdes her at de animasjonsfilmene Hammerfest Strøm AS har benyttet i sine presentasjonsfilmer og PowerPoint presentasjon benyttet på All Energi messer er de 3D animasjonsfilmene Hammerfest Strøm AS bestilte og fikk levert før stoppordre ble gitt 26.02.2003 og som Hammerfest Strøm AS har betalt for.

Det hevdes videre at det implisitt ble avtalt eller stilltiende godtatt da råderetten ble overdratt, at Hammerfest Strøm AS hadde rett til å endre 3D animasjonsfilmene.

Saksøker Dia Visjon AS har hevdet at det ikke foreligger avtale om overdragelse av råderetten og at Hammerfest Strøm AS heller ikke har betalt for de 3D animasjonsfilmene Hammerfest Strøm AS har benyttet.

Det er i saken ubestridt mellom partene at Hammerfest Strøm AS har benyttet seg av animasjonsfilmer laget av Torgeir Aune og som sådan var hans åndsverk. Det er også ubestridt i hvilken sammenheng Hammerfest Strøm AS har benyttet animasjonsfilmene nemlig i forbindelse med en presentasjonsfilm produsert av Arild Corneliusen og videreutvikling av denne presentasjonsfilmen produsert av Bjørn Bekken begge på oppdrag av Hammerfest Strøm AS. Det er videre enighet om at animasjonsfilmene er benyttet i en PowerPoint presentasjon utarbeidet av Bjørn Bekken på oppdrag av Hammerfest Strøm AS.

Imidlertid har partene under hovedforhandling vært uenige om hvilke versjoner av animasjonsfilmene Hammerfest Strøm AS har benyttet. I dette ligger den kjensgjerning av Torgeir Aune har produsert flere versjoner av animasjonsfilmene ved at det bla er foretatt endringer på undervannsmøllen. Det er for retten ikke nødvendig å ta standpunkt til hvilke animasjonsfilmer Hammerfest Strøm AS har benytte seg av, idet retten finner at råderetten til animasjonsfilmene produsert før stoppordren 26.02.2003 ikke er overdratt til Hammerfest Strøm AS, med unntak av 3D animasjonene i forhold til monopod som saken ikke omfatter.

Retten legger til grunn at Torgeir Aune via en tredjeperson kom i kontakt med Hammerfest Strøm AS i ca 2000 i forbindelse med at Hammerfest Strøm AS som en teknologibedrift utviklet tidevannsteknologi bla ved fremtidig tidevannskraftverk. I den forbindelse og særlig i forbindelse med et tiltenkt arrangement i Hammerfest som en åpningsseremoni hvor tidevannskraftverk skulle lanseres ble det inngått et samarbeid mellom Hammerfest Strøm AS og Torgeir Aune hvor Aune skulle utvikle informasjonsmateriell og markedsføringsmateriell. Dette samarbeidet ble ikke nedfelt i særskilt avtale mellom partene. Det ble utarbeidet et utkast til en "engasjementsavtale", men noe slik avtale ble ikke inngått. Det er imidlertid enighet om at Torgeir Aune ble engasjert som en konsulent med en konsulentonorar på kr. 15.000,- pr uke. I tillegg er det enighet mellom partene om at dersom Torgeir Aune skulle stå for arbeid som ikke falt inn under konsulentavtalen skulle det inngås særskilt avtale om slikt arbeid som skulle honoreres særskilt. Det er ingen uenighet mellom partene at det ble inngått særskilt avtale vedrørende produksjon og drift av hjemmesiden til Hammerfest Strøm AS ved tilbud av 20.03.2001 fra Dia Vision As og aksept av Hammerfest Strøm AS av 26.03.2001.

Det er videre ingen uenighet om at det ble inngått særskilt avtale mellom Hammerfest Strøm AS og Dia Vision AS om produksjon av animasjonsfilm 3D med fire animasjonssekvenser som ble betalt særskilt av Hammerfest Strøm AS ved faktura 3425 datert 16.02.2001. Dette var animasjonsfilm knyttet til monopod. Det er for retten uklart om denne særskilte bestilling skjedde skriftlig eller muntlig mellom partene ved Torgeir Aune og Harald Johansen i Hammerfest Strøm AS. Det er imidlertid ubestridt mellom partene at denne bestilling, levering og betaling har funnet sted. Denne animasjonsfilmen er ikke en del av sakens tvistetema.

Retten finner det ikke sannsynliggjort at Hammerfest Strøm AS har verken bestilt eller betalt for de animasjonsfilmer Hammerfest Strøm AS har benyttet. Retten viser her til at det ikke foreligger noen skriftlig bestilling på animasjonsfilmene. Retten legger imidlertid til grunn ut fra Aune og Johansens forklaringer at det var snakk om at Torgeir Aune skulle lage en "presentasjonsfilm" og at det var viktig at det i filmen inngikk 3D animasjonsfilmer av tripoden. En prototype av tripod undervannsmølle var da under installasjon ved Leaaen verft i Ålesund. Retten legger videre til grunn at Torgeir Aune utviklet animasjonsfilmer til bruk i denne presentasjonsfilmen. Imidlertid ble arbeidet stoppet ved stoppordre 26.02.2003. Det er ingen uenighet om at presentasjonsfilmen da ikke var ferdig produsert.

Retten finner det videre ikke sannsynliggjort at Hammerfest Strøm AS har betalt for de animasjonsfilmene de har benyttet i sine presentasjonsfilmer. Retten finner heller ikke bevist at disse animasjonsfilmene ble overlevert til Hammerfest Strøm AS innen utgangen av 2002 slik Hammerfest Strøm AS har hevdet.

Når det gjelder betaling for animasjonsfilmene har Hammerfest Strøm AS vist til faktura 3458 datert 25.02.2003 og under henvisning til denne hevdet at de har betalt kr. 102.000,- for animasjonene. Det er ubestridt at fakturaen er betalt. Torgeir Aune har forklart at dette ikke er betaling for animasjonsfilmene men kun for revidert 3D animasjon som ble utviklet i forbindelsen med at låsemekanismen ble endret. Så vidt retten har forstått gjaldt dette revisjon av DAK modellen/tegningen idet det her var tegnet inn en låsemekanismen som ikke hadde fremkommet på tidligere DAK tegninger.

Når det gjelder fakturaen viser retten til fakturabeløpet kr. 102.000,- er knyttet til videoproduksjon som omfatter i alt 7 poster hvorav en post knytter seg til "revidert 3D animasjon klipp/redigering" teksten i fakturaen er knyttet til revidert 3D men ikke beskrevet til endring i låsemekanismen. At fakturaen kan ha sammenheng med endring i låsemekanismen slik Torgeir Aune hevder kan sammenholdes med stillbilder/tegninger som ble oversendt fra Aune til Bjørn Bekken som arbeidet på oppdrag for Hammerfest Strøm AS. Etter en samlet vurdering kan retten ikke se at det er sannsynliggjort at Hammerfest Strøm AS har betalt for 3D animasjonsfilmene slik de hevder.

Det er på det rene at det 26.02.2003 ble utferdiget stoppordre ovenfor Aune/Dia Vision AS i forhold til arbeid for Hammerfest Strøm AS. I mailen fremgår følgende :

Hei Torgeir

All aktivitet fra Dia Visjon for Hammerfest Strøm as må stoppes inntil videre.

Jeg har tidligere sagt at det kun skulle arbeides med presentasjonsvideoen og ikke noe annet.

Da kostnadene, ref ditt kostnadsestimat, ikke stemmer med det jeg fikk inntrykk av da vi snakket sammen om det opprinnelige oppsettet og alternativ løsning må denne også stoppes.

Mitt alternativ til ovennevnte er at du gjennomfører presentasjonen, og kun denne, uten å fakturere Hammerfest Strøm as for ditt arbeid. Dette sier jeg fordi du tidligere har fått godt betalt for den perioden du har vært engasjert av oss, og med tanke på fortsettelsen etter at prototypen er installert.

Retten finner heller ikke bevist at Aune/ Dia Visjon overleverte 3D animasjonsfilmer innen utgangen av 2002 hvor råderetten ble overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Retten viser til det klare utgangspunkt at det er Hammerfest Strøm AS som har bevisbyrden for at råderetten er overdratt. Det foreligger ingen avtale om overdragelse. Retten kan ikke se at det er sannsynliggjort at råderetten over animasjonsfilmene er overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Når det gjelder mailutveksling mellom Arvid Corneliussen og Torgeir Aune av 19.07.2004, finner retten at denne mailutveksling ikke er å forstå slik at Torgeir Aune her overdrar råderetten over animasjonsfilmene. Slik retten ser det er det her stillbilder som oversendes hvor det fra opphavsmannens side nemlig Aune gjøres kjent at stillbildene kan benyttes til emisjon/innslag. Det er intet ved denne mailveksling som tyder på at råderetten over animasjonsfilmene er overdratt til Hammerfest Strøm AS.

På tilsvarende måte stiller det seg, slik retten ser det, med de stillbilder som ble oversendt fra Torgeir Aune til Arvid Corneliussen i november 2002. Arvid Corneliussen har forklart at han ble engasjert av Hammerfest Strøm AS høsten 2002 på grunn av den vanskelige økonomiske situasjonen som var oppstått i Hammerfest Strøm AS. Han trengte da materiell som han skulle benytte ovenfor kreditorer, investorer og lignende og fikk da oversendt stillbilder fra Torgeir Aune. Han har videre hevdet at han også fikk oversendt 5-6 filmsnutter i den forbindelse, noe Torgeir Aune har bestridt. Ut over en oversendelse av stillbilder, fremstår det for retten uklart hva som ble oversendt av filmsnutter fra animasjonsfilmer. Uansett fremstår det for retten som rimelig klart at det ved denne oversendelse ikke er fremkommet noe som indikerer at råderetten over animasjonsfilmene var overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Det er videre vært fremme i saken at Torgeir Aune i november/desember 2002 sendte en "snutt" fra animasjonsfilmen over til Bjørn Bekken. Torgeir Aune har forklart at han oversendte en slik " snutt" som en gest til Bjørn Bekken da han bad om dette da han skulle

bruke denne internt i Statoil. Bjørn Bekken har i sin forklaring slik retten har forstått han, sagt at dette er mulig og at han mener at han så "snutten" på Statoils internettside.

Det er videre vist til mailutveksling fra august til oktober 2002 mellom Torgeir Aune og Harald Johansen i Hammerfest Strøm AS. Slik retten ser dette er det her oversendelse av enkelte stillbilder som var naturlig i en prosess med utvikling av animasjonsfilmer. Retten kan ikke se at det ved denne mailutveksling verken er oversendt animasjonsfilmer på en slik måte av råderetten er overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Retten kan heller ikke se at utarbeidelse av dreiebok eller oversendelse av denne er å tolke slik at råderetten til animasjonsfilmene er overdratt.

Det er videre på det rene at Arvid Corneliussen 19.07.2004 fikk oversendt fra Aune diverse stillbilder. Retten kan heller ikke se at man ved denne oversendelse har overdratt råderetten.

Det er på det rene at Torgeir Aune etter stoppordren, den 26.05.2003 oversendte til Hammerfest Strøm AS en arbeidskopi DVD en presentasjonsfilm "fakta på lørdag" hvor animasjonsfilmene inngikk. Harald Johansen har forklart at denne filmen ikke ble benyttet av Hammerfest Strøm AS og at han etter mottakelse av denne la den i selskapets arkiv. Torgeir Aune har ved fremvisning av denne filmen i forhold til presentasjonsfilmene produsert av Arvid Corneliussen og Bjørn Bekken på vegne av Hammerfest Strøm AS forsøkt å påvise at det er animasjonsfilmene fra hans "fakta på lørdag" film som er benyttet i tillegg til animasjonsfilmer han ferdigstilt på slutten av året 2003. Slik retten ser det er det i saken mye som tyder på at det er disse animasjonsfilmer som er benyttet. Retten finner ingen grunn til å gå nærmere inn på dette idet retten finner at uansett hvilke versjon av animasjonsfilmene som er benyttet av Hammerfest Strøm AS, hadde de ikke fått overdratt råderetten til verkene.

Retten viser også til Torgeir Aunes brev av 26.05.2003 og av 21.09.2003 til Hammerfest strøm AS som klart indikerer, slik retten ser det, at råderetten ikke var overdratt. Dersom situasjonen var slik Hammerfest Strøm AS hevder at råderetten var overdratt, finner retten det uforståelig at brevene ikke besvares av Hammerfest Strøm AS.

Etter en samlet vurdering finner retten således at råderetten over animasjonsfilmene ikke er overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Hammerfest Strøm AS kan heller ikke høres med at retten til å endre animasjonsfilmene stilltiende er overdratt eller akseptert av Torgeir Aune eller Dia Vision AS.

Illustrasjonen

Når det gjelder "Illustrasjonen" strippet propell/teknologiutvikling er det utbeholdt at denne ble produsert av Torgeir Aune i forbindelse med arbeidet med Hammerfest Strøm AS hjemmeside. Det vises her til tilbud av 20.03.2001 fra Dia Vision AS vedrørende produksjon og fremdrift av internettside for Hammerfest Strøm AS et tilbud som ble akseptert av Hammerfest Strøm AS ved brev av 26.03.2001. Det foreligger således en avtale mellom partene som regulerer denne illustrasjonen. Det fremgår følgende av tilbudet:

Alt arbeid som legges ut på oppdragsgivers internettside er i denne sammenheng og form oppdragsgivers eiendom.

Det er videre ubestridt at illustrasjonen er benyttet at Hammerfest Strøm AS i et videre omfang enn på internettsiden, nemlig i som illustrasjon ved brosjyrer og plakater med mer benyttet ved messer og lignende.

Slik retten forstår avtalen mellom partene er en begrenset del av råderetten over illustrasjonen overdratt Hammerfest Strøm AS, nemlig retten til å råde over verket ved bruk av illustrasjonen på internettsiden. Avtalens ordlyd er vanskelig å forene med en fullstendig overdragelse av råderetten til illustrasjonen. En naturlig lesing av ordlyden tilsier en delvis overdragelse. Retten kan heller ikke se at det er fremkommet omstendigheter som tilsier eller underbygger at partene har hatt en felles forståelse for at ordlyden var slik å forstå at det fant sted en fullstendig overdragelse av råderetten.

Illustrasjonen Havmiljø

Hammerfest Strøm AS har subsidiært hevdet at Aune har samtykket i bruk av illustrasjonen "Havmiljø" ved at Torgeir Aune oversendte denne til Arvid Corneliussen 19.07.2004.

Det fremgår av mail datert 19.07.2004 at illustrasjonen Havmiljø ble oversendt fra Torgeir Aune til Arvid Corneliussen. Så vidt retten har forstått ble denne illustrasjonen benyttet i presentasjonsfilmen "The Blue Concept" som etter oppdrag fra Hammerfest Strøm AS ble produsert av Arvid Corneliussen. Filmen ble produsert som materiell i forbindelse Corneliussens engasjement for å få endret den økonomiske vanskelige situasjonen Hammerfest Strøm AS befant seg i. Ved oversendelse av illustrasjonen opplyste Torgeir Aune at illustrasjonen kunne benyttes til emisjon/ innsalg. Retten kan ikke se at denne illustrasjon er benyttet i strid med den begrensede råderett som her var overdratt til Hammerfest Strøm AS.

Brudd på navngivelsesplikt, åndsverksloven § 3 ?

Etter åndsverkloven § 3 første ledd har opphavsmannen krav på å bli navngitt slik som god skikk tilsier. Som det fremgår av ordlyden er navngivelsesplikten ikke absolutt. Den gjelder slik som god skikk tilsier. Det vises her til Rognstad "Opphavsrett" side 200

Det kan skilles mellom spørsmålet om opphavsmannens navn skal angis og spørsmålet om hvordan dette skal gjøres. Kravet til god skikk må antas å medføre at navn skal angis med mindre det er urimelig, vanskelig eller umulig å oppfylle kravet.

Retten kan ikke se at animasjonsfilmene er verk av en slik art at navngivelse ikke skal finne sted. Retten kan verken se at det er urimelig, vanskelig eller umulig å navngi opphavsmannen. Det sammen gjør seg åpenbart også gjeldende i forhold til illustrasjonen.

Erstatning etter åndsverkloven § 55.

Animasjonsfilmene og illustrasjonen er åndsverk og Dia Vision AS har opphavsrettighetene til verkene etter åndsverkloven. Etter åndsverkloven § 2 er det Dia Vision AS som har eneretten til å råde over åndsverket ved å fremstille varig eller midlertidige eksemplarer av det og ved å gjøre det tilgjengelig for allmennheten. Hammerfest Strøm AS har således for årene fra 2006 og 2007 benyttet animasjonsfilmene rettsstridig ved at animasjonsfilmene ble benyttet i den presentasjonsfilm Arvid Corneliussen produserte i 2004 og som ble vist på All Energi messen i Aberdeen i Skottland i 2006. Videre er animasjonsfilmene benyttet i den PowerPoint presentasjonen og i presentasjonsfilmen begge produsert av Bjørn Bekken og som ble brukt og vist ved All Energi messen i 2007. Når det gjelder illustrasjonen er denne benyttet i brosjyrer og materiell ved messer senest i 2009.

For den rettsstridige bruken skal det utmåles erstatning, jf åndsverkloven § 55 som lyder :

Skade som voldes ved overtredelse som nevnt i § 54 eller ved overtredelse av § 49 første ledd, kan kreves erstattet etter alminnelige erstatningsregler.

Retten finner at de subjektive vilkår for erstatning er oppfylt. Det er å bebreide Hammerfest Strøm AS som uaktsomt deres rettsstridige bruk av animasjonsfilmene og illustrasjonen. Hammerfest Strøm AS kan ikke høres med at de var i god tro, at de var i den tro at råderetten var overdratt dem. Retten kan heller ikke se at denne anførsel er opprettholdt under hovedforhandling. Hammerfest Strøm AS kan heller ikke høres med en anførsel at de verken har arbeidsgiveransvar eller organansvar for Arvid Corneliussen eller Bjørn Bekken. Slik retten ser det er det åpenbart at begge er engasjert at Hammerfest Strøm AS for å produsere presentasjonsfilmene og PowerPoint presentasjonen og Hammerfest Strøm AS var vel kjent med og inneforstått at Aune/ Dia Visjon AS hadde opphavsrett til verkene og at disse ble rettsstridig benyttet. Det er videre på det rene at det er Hammerfest Strøm AS som benyttet presentasjonsfilmene og PowerPoint presentasjonen på messer som All Energi messen bla i 2006 og 2007.

Når det gjelder det økonomiske tap Dia Visjon eventuelt har lidt foreligger ingen dokumentasjon på utgifter til den ferdige produksjonen. Erstatningen må således fastsettes med utgangspunkt i hvilket vederlag retten antar partene ville ha kommet frem til dersom de ved avtale hadde regulert betingelsene for bruk av åndsverkene. Det er videre et viktig poeng ved erstatningsfastsettelsen å sikre at det ikke skal lønne seg å begå rettsbrudd mot opphavsretten. I helhetsvurderingen trekker det derfor vederlaget opp at erstatning også skal ha en viss preventiv effekt. Særlig må det gjelde i tilfeller hvor rettsbruddet gjentas flere år etter hverandre som her.

På den andre siden må det også være et moment at opphavsmannen har forholdt seg passiv i forhold til å sikre klarhet omkring betingelsene for bruken av verkene. Det vises her til at Torgeir Aune den 26.05.2003 oversendte animasjonsfilmene og at han senere i brev av 21.09.2003 purret på svar i forhold til det opphavsrettslige men at han deretter forholdt seg taus til 2008 da han fikk henvendelse fra Harald Johansen i Hammerfest Strøm AS.

Når det gjelder størrelsen på erstatningen har Dia Visjon AS tatt utgangspunkt i et timeforbruk på 375 timer for produksjon av animasjonsfilmene og en timepris på kr. 1.200,- og særlig vist til bransjepraksis. Retten finner liten veiledning i et slikt regnestykke. Det vises her er det for retten har vært uklart hvor mye arbeid som gjenstod i forhold til animasjonsfilmene som Hammerfest Strøm AS ikke har betalt for og det er også for retten uklart hva og hvilke type arbeid Torgeir Aune foretok i forhold til animasjonsfilmene etter at stoppordre ble gitt

Etter en skjønnsmessig vurdering finner retten at erstatningen til Dia Vision AS kan settes til kr. 200.000,-.

Når det gjelder erstatning til Torgeir Aune for manglende navngivelse finner retten at det må være snakk om en beskjeden erstatning for dette rettsbrudd. Erstatningen fastsettes skjønnsmessig til kr. 10.000,-.

Oppreisning

Torgeir Aune har videre krevd oppreisning etter åndsverkloven § 55 første ledd annet punktum for brudd etter åndsverkloven § 3. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at den først og fremst er tenkt å skulle verne opphavsmannens ideelle rett for eksempel kunstnerens personlige følelser for verket. Bestemmelsen er imidlertid antatt å kunne benyttes også til å utfylle de alminnelige erstatningsreglene, for eksempel der det er vanskelig å føre bevis for fullt økonomisk tap.

Retten kan ikke se at det her er grunnlag for idømme erstatning i form av oppreisning. Retten kan ikke se at det foreligger særlige hensyn som tilsier et oppreisningsbeløp ved

siden av den skjønnsmessig erstatning som foran er fastsatt i forbindelse med navngivelsesplikten. Retten viser også til at det er tvilsomt om de subjektive vilkår for illeggelse av oppreisning er oppfylt.

Sakskostnader.

Saksøker Dia Vision AS har vunnet saken. Det følger da av tvisteloven § 20-2(1) at de som hovedregel har krav på erstatning for sine sakskostnader. Hammerfest Strøm AS kan likevel fritas for erstatningsansvar – helt eller delvis – hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig. I den forbindelse skal det blant annet særlig legges vekt på om det var god grunn til å få saken prøvd fordi den var tvilsom eller om den vinnende part kan bebreides for at det kom til sak eller har avslått et rimelig forlikstilbud. Det er fra saksøktens side her vist til at de ovenfor saksøkerne fremsatte et forlikstilbud med kr. 50.000,-. Retten kan ikke se at det er grunnlag for å fritta saksøker for erstatningsansvar.

Saksøker Torgeir Aune har vunnet saken i forhold til sitt krav om erstatning men ikke vunnet frem med sitt oppreisningskrav jf påstanden i stevningen. Det følger da at tvisteloven § 20(2) siste punktum at det samlede utfallet er avgjørende der saken gjelder flere krav. Saksøker Torgeir Aune har således ikke vunnet saken og skal ikke tilkjennes saksomkostninger.

Advokat Kruge har fremlagt oppkostningsoppgave hvor han har krevd dekket i alt kr. 90.750 som sitt omkostningskrav i forhold til Dia Vision AS. I tillegg kommer rettsgebyr kr 4.300 som inngangsgebyr og kr. 5.100 i tilleggsgebyr jf rettsgebyrloven § 8 til sammen kr. 9.400,- rettsgebyrer settes til kr. 4.700,- da gebyret fordeles mellom de to saksøkerne.

Omkostningsoppgaven er forelagt saksøktens prosessfullmektig som ikke hadde merknader til denne.

Ut fra den betydning saken har hatt, finner retten at kostnadene fremstår som rimelige jf tvisteloven § 20-5(1).

Sakskostnadene settes således til kr. 95.450,-. I tillegg kommer forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

SLUTNING

1. Hammerfest Strøm AS dømmes til å betale erstatning til Torgeir Aune med kr. 10.000,- kronertitusen.
2. Hammerfest Strøm AS dømmes til å betale erstatning til Dia Vision AS med kr. 200.000,- kronertohundretusen.
3. Hammerfest Strøm AS frifinnes for kravet om oppreisningserstatning til Torgeir Aune.
4. Hammerfest Strøm AS dømmes til å erstatte Dia Vision AS sine sakskostnader med kr. 95.450,- kronernittifemtusenfirehundreogfemti - med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
5. Torgeir Aune tilkjennes ikke sakskostnader.
6. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

Retten hevet

Anne C. Buer

tingrettsdommer

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Kett kopi bekrettes

Sign.:
Follo tingrett